

Сергій Олександрович Сичов,

ад'юнкта Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ ПОВНОВАЖЕНЬ КЕРІВНИКА ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Прагнення України вступити до Європейського Союзу вимагає від держави реформування національного законодавства у відповідності до європейських стандартів. У зв'язку з цим у 2012 році прийнято новий Кримінальний процесуальний кодекс України. З цього моменту в Україні відбувається реформування органів, що здійснюють кримінальне судочинство: органів досудового розслідування, прокуратури та суду. Досудове розслідування кримінальних проваджень в Україні здійснюють слідчі органів Національної поліції, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів державного бюро розслідувань, детективи Національного антикорупційного бюро України, органів Державної кримінально-виконавчої служби України. Відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства керівник органу досудового розслідування організовує досудове розслідування, саме тому особлива увага приділяється визначенню процесуального стану цього суб'єкта у кримінальному процесі. Як відомо, у ході реформування кримінального судочинства України змінено назву начальника слідчого відділу на керівника органу досудового розслідування та визначив новий його процесуальний статус. Так, відповідно до ч. 1 ст. 39 КПК України керівник органу досудового розслідування організовує досудове розслідування. Окрім того, в частинах 2, 3 цієї статті чітко виділені повноваження керівника органу досудового розслідування. Так, керівник органу досудового розслідування уповноважений: 1) визначати слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а у випадках здійснення досудового розслідування слідчою групою – визначати старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих; 2) відсторонювати слідчого від проведення досудового розслідування вмотивованою постановою за ініціативою прокурора або з власної ініціативи з наступним повідомленням прокурора та призначати іншого слідчого за наявності підстав, передбачених КПК, для його відводу або у разі неефективного досудового розс-

лідування; 3) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, давати слідчому письмові вказівки, які не можуть суперечити рішенням та вказівкам прокурора; 4) вживати заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчим; 5) погоджувати проведення слідчих (розшукових) дій та продовжувати строк їх проведення у випадках, передбачених КПК; 6) здійснювати досудове розслідування, користуючись при цьому повноваженнями слідчого; 7) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК.

У зв'язку із трансформацією процесуальних повноважень керівника органу досудового розслідування в кримінальному процесі на теперішній час у наукових колах відбуваються дискусії з приводу розподілу повноважень між ним та прокурором щодо процесуального контролю за діяльністю слідчого на стадії досудового розслідування. Так, відповідно до вимог КПК 1960 року до повноважень начальника слідчого відділу відносилось забезпечення процесуального керівництва за досудовим розслідуванням, здійснення контролю за своєчасністю дій слідчих із розкриття злочинів і запобіганню їм, вжиття заходів до найбільш повного, всебічного і об'єктивного провадження досудового слідства у кримінальних справах, що мало позитивний вплив на якість та своєчасність розслідування. А прокурор, в свою чергу, забезпечував дотримання законів під час провадження досудового розслідування органами досудового слідства.

В той же час, у відповідності до чинного кримінального процесуального законодавства, до завдань керівника органу досудового розслідування входить надання методичної допомоги підпорядкованим слідчим та організаційний контроль за їх діяльністю з питань розслідування кримінальних проваджень. Крім цього, керівники органів досудового розслідування наділені повноваженнями організаційного та контрольно-процесуального характеру.

Вищевикладене свідчить, що положення чинного КПК України щодо повноважень керівника органу досудового розслідування потребують більш глибокого аналізу.

Одержано 25.04.2019

★